

In the evening the Gze
 On the Capitate bouw
 full of wisdom
 On the banks of Amstel
 Schobats Ekkonig

Hanneke Eggels

Nieuwsbrief Hanneke Eggels – maand van de filosofie - maart/april

Wat is jouw favoriete citaat?

Een van de mijne is van Pieter Corneliszoon Hooft:

Omnibus Idem – Voor allen dezelfde

toen ik tijdens mijn studie Neerlandistiek diens briefwisseling las en zijn Renaissance-ethiek en -moraal bestudeerde. Ik noteerde het in 1980 toen ik tegelijkertijd bij de vakgroep Filosofie college liep bij de welsprekende P.A. Meijer, - antieke filosoof van de universiteit Leiden - in "Stoische tegenstrijdigheden" .

Impressie boekpresentatie Rapiarium. Lezen met de pen - op

17 maart jongleden ontving Prof.Dr. Marita Mathijsen (foto) het eerste exemplaar van mijn 'Rapiarium. Lezen met de pen' in Beesel. Marita had als voorwaarde voor haar komst dat zij het pdf vooraf mocht lezen voor haar praatje. Zij gaf een lovende doch wetenschappelijke analyse van een selectie uit mijn stukken, aantekeningen, spreuken en citaten. Zo signeerde ik ontroerd voor 30 aanwezigen mijn Rapiarium waarin 250 citaten staan uit de wereldliteratuur, deel II bevat 100 citaten van Nobellaureaten Literatuur. Bij sommige citaten staan ook teksten die erdoor geïnspireerd zijn. De omslagtekening maakte mijn jongste kleinzoon Roman(9) na zijn bezoek aan de Mondriaantentoonstelling in Den Haag. Roman speelde ook in de finale van zijn tenniscompetitie. Diens broer Mylo nam gelukkig zijn honneurs waar en ontving het 1^e exemplaar, Mijn kinderen en kleinkinderen serveerden intussen elegant en doeltreffend in korte tijd vele flessen Cremant de Loire, schalen aardbeien en komkommersandwiches . Dank aan alle lieve lezers, gulle gevers, innemende innemers.

Mylo + (tamme) hondje van de professor!

Hanneke Eggels' *Rapiarium*– *Lezen met de pen*, Uitgeverij Cour de Culture, Beesel Paperback, 132 pagina's, ISBN 9789491206115, prijs € 25, verkrijgbaar in de (online) boekhandel.

Back to the future - Een nieuwe elite

De Engelsman is zijn Stoïcijnse stoff upper lip kwijt en bast, vecht en scheldt als vroeger de Vikingen - het zeevarende deel van de Noormannen dat vanuit Scandinavië Europa introk. Enfin. Ik bied de Stoa ook de Leidse Dr. Baudet aan met zijn gedateerde doemfilosofie van Oscar Spengler. Volgens de theorie van Spengler loopt de Westerse wereld in feite ten einde en manifesteren zich in de 20e eeuw de laatste stuiptrekkingen in het "winterseizoen" van deze Faustiaanse beschaving. In Spenglers beschrijving is de Westerse mens een trotse, maar tragische figuur, die hoewel hij doelen nastreeft en creëert, er heimelijk van overtuigd is dat het eigenlijke doel nooit zal worden bereikt. De Stoa als universeel bewijs van het tegendeel ter overweging nu Baudet met een overmacht aan zetels in de Senaat is gekozen: per slot van rekening is de Stoa een stevig fundament van onze Europese beschaving. Enfin

De Griekse filosofie van de Stoa zie ik als een aansporing voor de nieuwe elite in ongewisse tijden en je zou in turbulente tijden wensen dat bijvoorbeeld het Engelse Lagerhuis (Order, order) en sommige twitterende impulsieve politici wat meer met de Stoa zouden zwaaien..Of dichter bij huis op cursus gaan bij mijn vriendin Dr. Miriam van Reijen (trouwens ook gepromoveerd op Spinoza) bij de Internationale School voor Wijsbegeerte!

STOÏCIJNSE LEVENSKUNST

De laatste druppels

Mensen hechten vaak aan schuldgevoel. Of bier, aan de onderliggende gedachte dat ze anders hadden gekund, ook als de prijs daarvan schuldgevoel is. Ze blijven volhouden dat het door hen, en door hen alleen komt dat iets ergs is gebeurd. Ze willen de verantwoordelijkheid naar pers delen, en eisen die voor zichzelf op. Toen ik erachter kwam waar dat mee te maken heeft, heb ik het 'T' de druppel-in-de-emmer-watercycloom genoemd. Ik herkende het in situaties waarin iets vervelends en droevigs is gebeurd, waar meerdere mensen bij betrokken waren.

en lezing psychiatrisch verpleegkundige vertelde dat een cliënt zelfdoding gepleegd had en zij zei: Als ik gisteravond nog even met je praten was gaan praten, had hij dat niet gedaan. Ik opperde dat er in het leven van iemand heel veel andere mensen een rol spelen, gespeeld, en dat er veel meer mogelijkheden handen zijn. Ja, zei ze toen, maar ik was de laatste druppel. Zo probeerde ze haar verantwoordelijkheid voor de zelfdoding te laden. Het is een bekend gezegde: de laatste

'Mensen lijden niet door wat hen overkomt, maar door hun eigen gedachten daarover'

druppel doet de emmer overlopen. Maar dit is helemaal niet zo. Al die miljoenen druppels in de emmer kunnen claimen dat 'als ik er niet in had gezeten, de emmer niet was overgelopen'. Het vervelende is alleen dat ze het allemaal kunnen zeggen. En als die druppels mensen waren zouden ze dat nog doen ook. Mensen zien zichzelf liever als de laatste druppel, die het hem doet, dan als zomaar één stomme druppel tussen alle andere, zelfs als het om vervelende dingen gaat. Juist dan, want dan ligt de verdenking van hoogmoed niet zo voor de hand.

Fragmenten uit Stoïcijnse levenskunst van Miriam van Reijen

17-21 JULI 2019
v.a. € 789,- (incl. het boek Stoïcijnse levenskunst)

De stoïcijnse levenskunst staat in het teken van wijsheid die intrinsiek verbonden is met geluk. Het gaat om het inzetten van de macht en de invloed die je zelf hebt en je gemoedsrust behouden door het loslaten van de zaken waar je toch geen invloed op hebt. In deze cursus wordt niet alleen besproken wat stoïcijnse levenskunst betekent, maar worden ook concrete oefeningen aangereikt en geoefend, zoals ook bij de stoïcijnen in de oudheid gebruikelijk was. Voor iedereen die meer invloed wil op het eigen denken of anderen daar beroepsmatig bij willen helpen. Met dr. **Miriam van Reijen**.

Referenties

- *Zij gaf een paar jaar geleden in mijn Salon Philo in Beesel een lezing 'Filosofie in de praktijk'*
- *Bij het ISVW gaf ikzelf in het verleden (1993 en 1994) twee succesvolle zomerscholen voor Poëzie onder een motto van L. Wittgenstein: Filosofie zou men eigenlijk moeten dichten...*

Als reactie op modieus doemdenken proberen nu sommige Europese filosofen het tij te keren in de voetsporen van Rosa Luxemburg en Hannah Arendt in een slingerbeweging met de waarheid als synthese in het midden.

Amor mundi

*haar liefde voor de wereld
zoals ze is zoals ze was of
die ons toevalt na alle*

banaliteit van kwaad

*beweegt met de wil
om bij een soort
gemeenschap te horen*

*haar waarheid is het
recht op rechten amor
mundi geen speeltje*

*van verlichting
in de sigaretten
van Hannah Arendt*

Amor mundi

*her love of the world
as it is as it was or
as we get it after all*

banality of evil

*swings with the will
to belong to some kind
of community*

*her reality is the right
to have rights amor
mundi no gadget*

*of enlightenment
in the cigarettes
of Hannah Arendt*

Hanneke Eggels

In: 'Nice'. *Gedichten/Poetry*. Cour de Culture 2017, p. 36-37

Paperback, 66 pagina's. ISBN 978 94 91206 09 2. Prijs: € 18,50. Nice is verschenen bij auteursuitgeverij Cour de Culture en is verkrijgbaar in de boekhandel en via de webshop

2019- *Gaf geen visionaire visie.*

Het werkelijk nieuwe

Marcel Duchamp, schilder en inspirator van Da-Da, zei eens dat de beschouwer het schilderij maakt: "*Ce sont les regardeurs qui font les tableaux*". Zou een nieuwe kunst zich wel ontwikkelen in een macrokosmos, in een wereld als een organisme in het groot, buiten onze tijd en buiten de ons bekende culturele kaders? Dat is heel goed mogelijk. Wij houden ons nauwelijks bezig met de gevolgen van creolisering, met de verschijnselen, die zich voordoen bij het plotseling contact van een Europese met een niet-Europese cultuur. Zo vroeg een Iranes mij een tiental jaar geleden of het Nederlands ook een poëtische taal kent, nadat ik Martinus Nijhoff had voorgelezen voor zijn volk in Nederland. Ik stamelde, dat onder invloed van het modernisme uit de jaren 20 van de vorige eeuw onze poëtische taal is problematiseerd. Hij keek mij verbijsterd aan. "In het Perzisch zijn 'water' 'boom' en 'liefde' woorden van de dichter. Dit praktijkvoorbeeld geef ik om te illustreren dat door migratie in Europa ook in de beeldende kunsten onze literair-historische periodisering en herijkt zullen gaan worden, omdat ze de West-Europese christelijke traditie als uitgangspunt hadden. Zelfs al houden we onze ogen goed open voor het nieuwe, omdat het ons zal overrompelen, toch zullen we het niet als *anders* herkennen, omdat het niet binnen de grenzen van onze welbekende poëtica past. Misschien was het nieuwe er al lang, maar keken we er voorbij, zochten we ergens anders of tevergeefs.

Eerder gepubliceerd in *Tijdschrift voor de nieuwe letteren. Passionate 2000*

Een nieuwe symbiose zocht ik tevergeefs op de Tefaf.

